

Användarmanual för Register Utiliser Tool (RUT)

April 2022

Innehåll

Vad är RUT?	3
Logga in i RUT	4
Funktioner i sidhuvudet	4
Information och återkoppling.....	5
Urvalslistor.....	5
Hjälp.....	5
Logga ut	6
SÖK	6
Fritextsökning	7
Filterfunktion	8
Sökresultat	8
Urvalslista	9
UTFORSKA REGISTER	10
Vyn Registerstruktur	10
Välj visning av register och tidsperiod	11
Beskrivning av objekttyp och variabel	13
Spara variabel i urvalslista	15
Vyn Variablers betydelse	16
Hantera och exporterera variabellista	21
Ordlista	22

Vad är RUT?

Register Utiliser Tool, RUT, är ett verktyg för att söka, utvärdera och analysera innehållet i register på variabelnivå. Innehållsinformationen är i form av metadata, dvs data om data och inte enskilda mätvärden eller personuppgifter. Med register avses här datainsamlingar som finns hos myndigheter eller andra organisationer. Uppgifterna i registren rör oftast individer, men kan även handla om exempelvis kommuner, fastigheter eller företag. I RUT finns det även information om innehåll i biobankers provsamlingar, som kan betraktas som en typ av register.

RUT innehåller detaljerad information om register och variabler på metadatanivå, men inget faktiskt registerdata (mikrodata). En variabel är en hållare av mikrodata för en egenskap som mäts i en population, tex blodtryck (egenskap) hos diabetespatienter i Sverige (population).

Med hjälp av RUT är det möjligt att skapa en egen variabellista, det vill säga en förteckning över variabler, som är relevanta för exempelvis en forskningsfråga. Variabellistan kan sedan utgöra en del av underlaget vid både etisk prövning och begäran om tillgång till mikrodata.

Ett av syftena med RUT är att samla metadata om innehållet i forskningsintensiva register på ett och samma ställe och att göra det möjligt att jämföra dessa med varandra.

För att åstadkomma jämförbarhet mellan informationen i olika register har alla register som finns i RUT beskrivits och modellerats enligt samma öppna informationsmodell, GSIM (Generic Statistical Information Model). I modellen har registerhållarnas egna beskrivningar av innehållet lagts in och kompletterats där information saknats. Varje register som ingår i RUT har modellerats av personal på Vetenskapsrådet i samarbete med registerhållarna.

Verktyget RUT har tre huvudfunktioner:

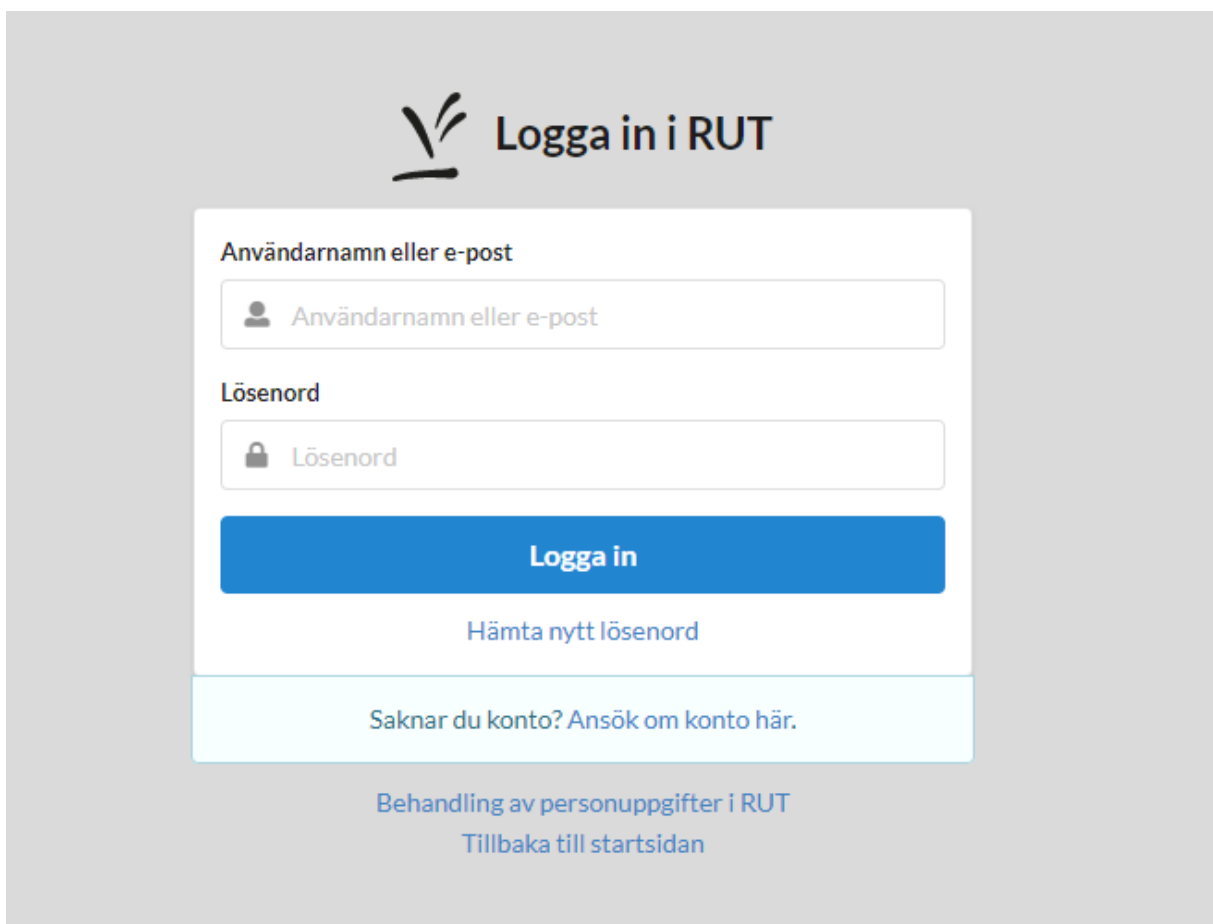

1. **SÖK** - Med hjälp av sökfunktionen kan du söka efter variabler och annan kontextuell information från registermetadata som har modellerats genom fritextsök och/eller i kombination med olika filter, samt spara variabler som är intressanta i en urvalslista
2. **UTFORSKA REGISTER** – Med hjälp av Utforska register-funktionen kan du utforska registrets struktur, innehåll och olika variablers betydelse samt värdemängder på konceptuell nivå i ett visuellt gränssnitt. De variabler som är intressanta kan du även här spara i en urvalslista.
3. **EXPORTERA** – Med hjälp av Exportera-funktionen kan du granska det urval av variabler du valt till din urvalslista. Du kan förfina din lista med hjälp av detaljerade metadata om varje vald variabel, och exportera den till en Microsoft Excel-fil.

Logga in i RUT

RUT hittar du på:
rut.registerforskning.se/logga-in/

För att kunna logga in i RUT måste du ha ansökt om och fått inloggningsuppgifter från Vetenskapsrådet. En länk till mer information och ansökningsformulär finns på inloggningssidan.

 Logga in i RUT

Användarnamn eller e-post

Lösenord

Logga in

[Hämta nytt lösenord](#)

Saknar du konto? [Ansök om konto här.](#)

[Behandling av personuppgifter i RUT](#)
[Tillbaka till startsidan](#)

Funktioner i sidhuvudet

I sidhuvudet finns, utöver de tre huvudfunktionerna "Sök", "Utforska register" och "Exportera", två stödfunktioner, och en funktion för direktåtkomst till urvalslistor.

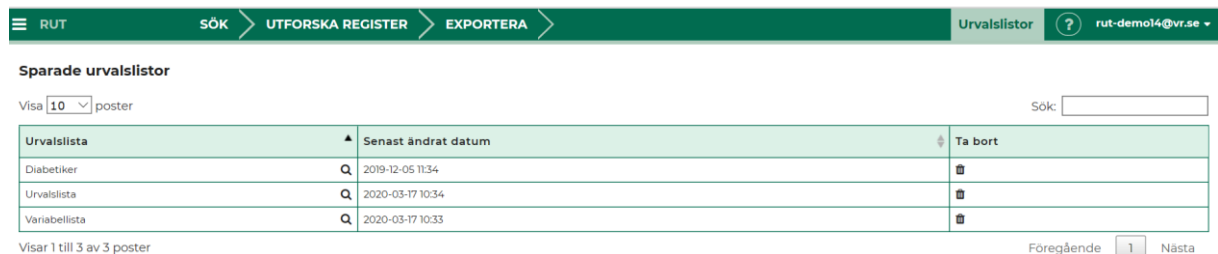
Information och återkoppling

Längst till vänster i sidhuvudet finns en utfällbar meny, med länkar till information om RUT och registerforskning. Här finns också information om hur du kan lämna återkoppling, synpunkter och felrapportering kring RUT.

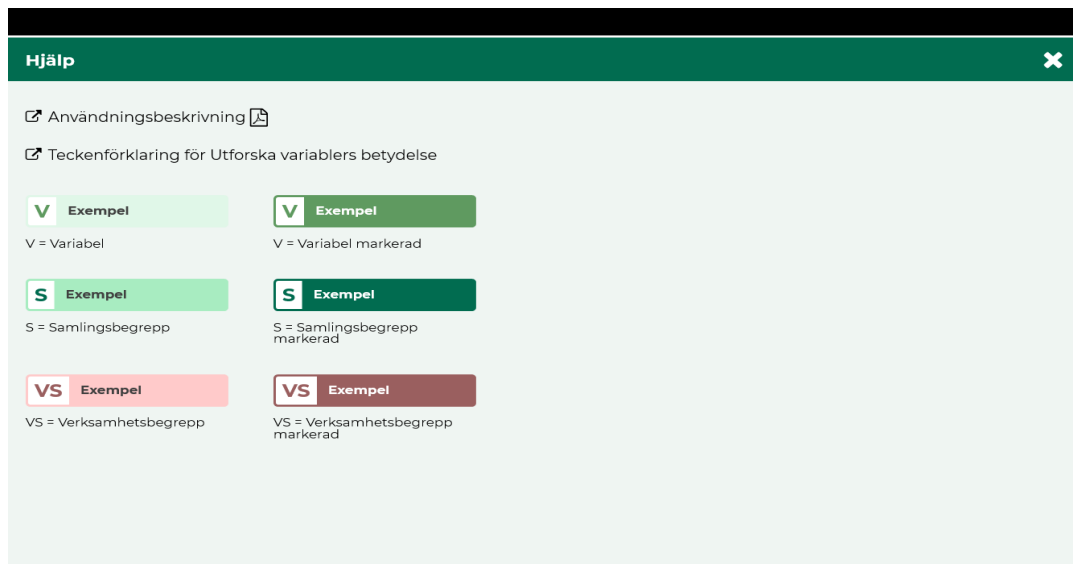
Urvalslistor

I högra delen av sidhuvudet hittar du urvalslistor. Om du har sparade urvalslistor sedan tidigare hittar du dem här. När du öppnar urvalslistor visas även en lista i fönstrets vänsterkant som kan expanderas till en panel, där dina urvalslistor visas i ett expanderbart format. Läs mer i avsnittet UTFORSKA REGISTER.

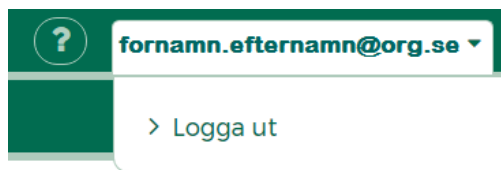
Hjälp

Genom att klicka på Frågetecknet uppe till höger öppnas en ruta med mer information och förklaringar. Det finns även hjälptexter inbäddade i verktyget, dessa kommer du åt genom att klicka på frågetecknen vid varje funktion eller element i gränssnittet. Om du har frågor om användningen av RUT eller upplever problem är du välkommen att kontakta Vetenskapsrådet, information om detta finns under menyn till vänster i sidhuvudet.

Logga ut

Allra längst till höger i sidhuvudet finns utloggningfunktionen. När du är inloggad syns ditt användar-ID/inloggningsnamn där. När du klickar på pilen öppnas utloggningfunktionen.

SÖK

SÖK är en funktion där du kan ange sökord i fritext för att hitta variabler och annan kontextuell information från registermetadatat som har modellerats, samt filtrera din sökning på olika sätt. Om du inte anger något sökord i fritextsökfältet, och inte har valt att filtrera bort något, visas alla variabler och register som publicerats i RUT.

Här väljer du register och/eller subregister om du inte vill söka i alla

Här skriver du in sökterm

Välj tidsintervall här

The screenshot shows the RUT system search interface. At the top, there are navigation tabs: RUT, SÖK, UTFORSKA REGISTER, and EXPORTERA. The current page is 'Sök metadata i RUT'. On the left, there is a 'Filtrera sökning' section with 'Register & subregister' and 'Tidsintervall' options. The 'Register & subregister' section has a search box and a list of checkboxes for various registers. The 'Tidsintervall' section has checkboxes for 'Variabel' and 'Population', and date pickers for 'Från' and 'Till'. The main search area has a search box with the placeholder 'Sökterm, exempelvis sjukvård. Max 200 tecken eller 20 ord'. Below the search box, it shows 'Variabler 6944' and 'Subregister 88'. A table displays search results with columns: Variabel, Objekttyp, Definierande begrepp, Närliggande begrepp, and Register. The table shows three rows of results, each with a checkbox, a variable name, an object type, a defining concept, a related concept, and a register name.

Fritextsökning

Du kan ange ett sökord i sökrutan. Sökordet jämförs med namnet och beskrivningen för:

- variabel
- representation av variabel (variant av värdemängd)
- variabelkontext (variabeln vid mättillfälle)
- objekttyp (det objekt en variabel beskriver)
- statistiskt objekt
- variabelns definierande begrepp
- närliggande begrepp
- värdeomän (värdemängd)
- population
- register

Sökträffar markeras med gult och kan finnas i underliggande information till det som visas i sökresultatstabellen. Detta visas genom att "..."-symbolen markeras med gult.

Från sökresultatet kan du även fortsätta att utforska en sökträff i vyn UTFORSKA genom att klicka på variabelnamnet, objekttypen eller definitionen. OBS klickar du i kryssrutan aktiveras urvalslistan: det du då valt läggs till i en lista (om du har en, annars måste du skapa en). Vill du komma till utforska-vyn måste du klicka på en länk i tabellcellen.

Om du hittar flera intressanta sökträffar kan du samla dessa i en urvalslista. Urvalslistan hittar du i en panel till vänster på sidan.

Filterfunktion

Panelen till vänster används för att filtrera, dvs. begränsa din sökning till ett visst tidsintervall eller till ett eller flera register. Det finns två filterfunktioner: en för att begränsa sökningen till vissa register och/eller subregister, och en för att välja tidsintervall för variabler och/eller populationer. Om du väljer ett specifikt register eller subregister kommer sökresultatet bara att visa de variabler och kontexter som finns inom just det (sub)registret.

För tidsintervallsfilter gäller följande:

- Om du bara kryssar i variabel visas endast variabler vars referensperiod överlappar eller ryms inom det valda tidsintervallet.
- Om du bara kryssar i population, visas endast variabler som mäts för populationer vars referensperiod överlappar eller ryms inom det valda tidsintervallet.
- Om du kryssar i både variabel och population, visas variabler enligt ovan och variabler som mäts för populationer vars referensperiods start- eller slutdatum överlappar eller ryms inom det valda tidsintervallet.

Du har möjlighet att ändra tidsintervall eller titta i andra register även i vyn UTFORSKA REGISTER.

Sökresultat

Sök metadata i RUT ?

läkemedel

Variabler 282 Subregister 25

Visar förekomst av "läkemedel" i relation till 282 variabler i 25 subregister Din sökterm är markerad med gult « < 1 2 3 4 5 ... 10 > »

Variabel				Register			
Objekttyp	Definierande begrepp	Närliggande begrepp	Namn	Subregister	Registerhållande organisation		
ACE	Läkemedelsbehandling Vid Start	ACE-hämmare	Blodtrycksänkande Läkemedel	Andningssviktregistret (Swedevox)	Oxygen- Behandlingsstart	Region Skåne	
ACEHVIA	Behandling läkemedel Inskrivning	ACE-hämmare	ACE/A2-Hämmare	Riksstroke	Stroke	Västerbottens läns landsting	
ACEHVUA	Behandling läkemedel Utskrivning	ACE-hämmare	ACE/A2-Hämmare	Riksstroke	Stroke	Västerbottens läns landsting	
ACEVIA	Behandling läkemedel Inskrivning	A2-hämmare	ACE/A2-Hämmare	Riksstroke	Stroke	Västerbottens läns landsting	
ACEVUA	Behandling läkemedel Utskrivning	A2-hämmare	ACE/A2-Hämmare	Riksstroke	Stroke	Västerbottens läns landsting	
administration	Dosering	Administreringsätt	Infusion, Ordinerad dos behandling	Svensk Reumatologis Kvalitetsregister	Behandling	Karolinska sjukhuset	
Adrenalin	Kardiovaskulär	Adrenalin	Poäng för Kardiovaskulär	Svenska Intensivvårdsregistret	SOFA	Region Värmland	
AFORM	Arbetsplats	Åsarform	Förskrivande arbetsplats	Läkemedelsregistret	Läkemedelsregistret Expedierat	SOCIALSTYRELSEN	

Sökresultatet under "Sök metadata i RUT" visas i ett tabellformat. Varje rad innehåller information om en variabel och dess kontext:

- Variabel: dess namn, objekttyp, definierande begrepp och närliggande begrepp, samt
- Register: dess namn, subregister och registerhållande organisation.

Du kan se mer information om varje tabellcellvärde genom att klicka på knappen med tre prickar. Om du klickar på understrukna sökträffar kommer du till vyn UTFORSKA REGISTER.

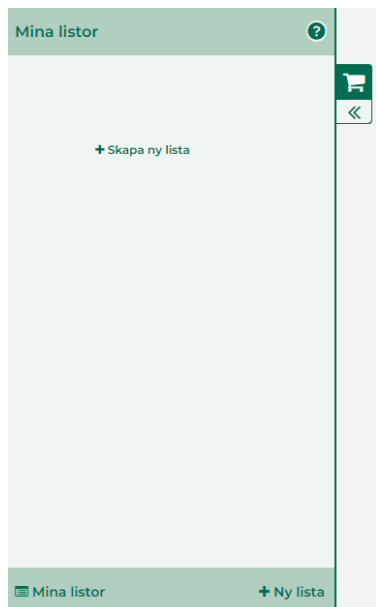
Om du håller muspekaren över en kolumnrubrik i sökresultatstabellen finns en kortfattad förklaring.

Om du har angett ett sökord i fritextsökruatan gulmarkeras de tabellcellvärden som matchats, så att du lättare kan se var i metadatamodellen ditt sökord har matchats.

I sökresultatet under "Sök metadata i RUT" kan du gå vidare in i steget UTFORSKA REGISTER, genom att klicka på sökresultat som är understrukna och har en länk in till respektive vy (Registerstruktur eller Variablers betydelse). Se mer information om dessa vyer i avsnittet nedan.

I sökresultatet under "Sök metadata i RUT", längst till vänster finns även kryssrutor som du kan klicka i för att lägga till en variabel i en urvalslista.

Urvalslista

Om du klickar på pilen under kundkorgen kan du ta fram eller minimera en vy med urvalslistor. Om du inte har någon egen lista sedan tidigare kan du skapa en här genom att klicka på "+ Skapa ny lista". Har du redan listor sedan tidigare visas dessa här.

Du kan lägga till variabler i din lista direkt från sökresultatet, genom att klicka i rutan längst till vänster i sökresultattabellen (under "Sök metadata i RUT") för den variabel du vill lägga till. Du kan också lägga till variabler till din lista från vyn UTFORSKA REGISTER (se nedan).

UTFORSKA REGISTER

Under fliken **UTFORSKA REGISTER** har du möjlighet att få en överblick över ett registers uppbyggnad, uppdelat per subregister. Ett subregister beskriver en delmängd av ett register, baserat på insamlingshändelser, dvs den period eller tidpunkt för vilken data samlats in för variablerna. Du kan här se hur de olika variablerna förhåller sig till varandra över tid och vilken betydelse de har. Här kan du också välja att spara ett eller flera urval av variabler som ser intressanta ut för vidare utvärdering i en personlig urvalslista.

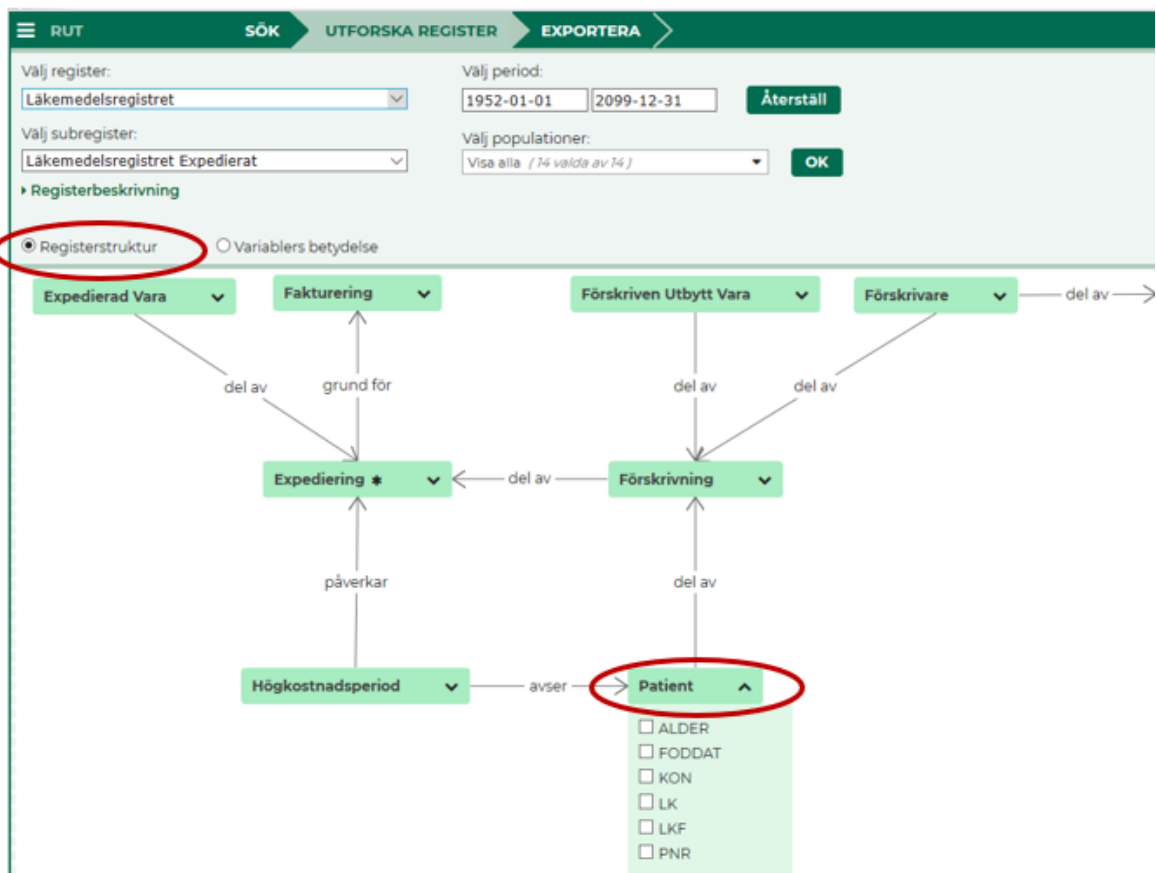
Du kan välja att utforska ett subregister ur två olika perspektiv; **Registerstruktur** eller **Variablers betydelse**.

Vyn Registerstruktur

Alla variabler i ett register är grupperade enligt en registerövergripande struktur, men förekomsten av variabler varierar mellan olika subregister samt över tid och i olika populationer.

Ett subregister är en delmängd av ett register och samma variabel kan förekomma i flera subregister.

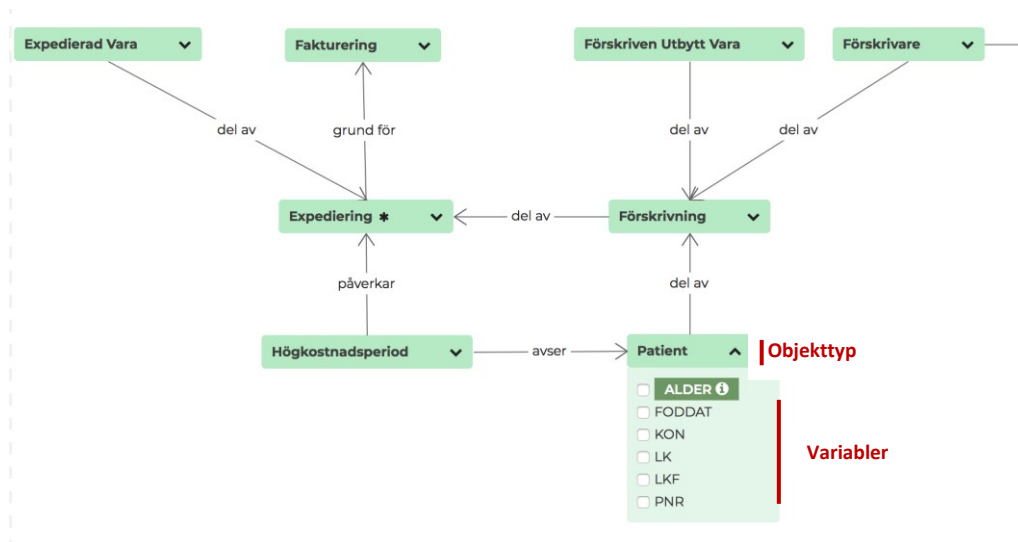
I vyn **Registerstruktur** visas en grafisk bild av strukturen för det subregister du valt. Om du har öppnat denna vy via **SÖK** och en vald variabel, kommer den valda variabeln vara markerad.

Det som visas i vyn är ett antal objekttyper, en objekttyp beskriver det objekt som mäts med de variabler som är kopplade till det (dessa kallas för *Samlingsbegrepp* i vyn **Variablers betydelse**) exempelvis **Patient**.

En asterisk (*) anger vilken objekttyp som är **registrets statistikobjekt**. Statistikobjektet är det objekt som variablerna i insamlingen beskriver, se ordlistan.

Objekttyperna går att expandera och visar då de variabler som är samlade under objekttypen i den valda tidsperioden eller populationen.

Det är dessa variabler du kan välja att lägga i en urvalslista som underlag till en variabellista för uttag av data från register, eller för vidare utvärdering.

Endast de variabler visas som ingår i subregistret under den valda tidsperioden, eller i den valda populationen.

Du kan flytta runt objekttyperna på kartan temporärt (de sparas inte) genom att sätta muspekaren på en objekttyp och hålla ner vänster musknapp samtidigt som du förflyttar musen.

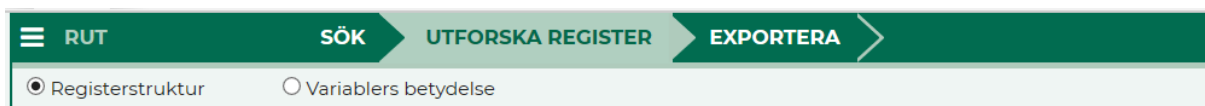
Du kan flytta runt hela kartan genom att placera muspekaren någonstans på den vita bakgrunden samt hålla ner vänster musknapp samtidigt som du förflyttar musen.

Välj visning av register och tidsperiod

I UTFORSKA REGISTER kan du välja ett subregister, genom att först välja ett register och sedan ett subregister inom det valda registret.

En panel med filter och kontroller öppnas eller stängs genom att du klickar på pilen i högra hörnet. När panelen är i stängt läge visas endast kontrollen som styr om du ska se vyn **Registerstruktur** eller **Variablers betydelse**.

Läs mer om **Variablers betydelse** i eget avsnitt.

Om du klickar på **Registerbeskrivning** visas information om det valda registret.

Du kan också välja att visa variabler som förekommit under en viss tidperiod. Knappen "Återställ" nollställer tidsurvalet och visar alla metadata för registret som finns beskrivna i RUT, från det att registret startades till dags dato.

Om du är intresserad av att titta på specifika populationer kan du välja en eller flera tidsavgränsade populationer i menyn "Välj populationer". Mer information om populationerna finns i en informationspanel som är kopplad till respektive variabel.

Beskrivning av objekttyp och variabel

Om du klickar på en objekttyp, öppnas den upp och de variabler som beskriver objekttypen visas under objekttypsrutan. Information om objekttypen visas i en utfällbar informationspanel till höger i fönstret.

The screenshot shows the RUT system interface with the 'OBJEKTYP' panel open for 'Förskrivning'. The panel displays the following information:

- Objekttyp:** Förskrivning
- Beskrivning:** Information saknas i RUT
- Definition:** utfärdande av recept, livsmedelsanvisning, hjälpmedelskort eller dosrecept av behörig hälso- och sjukvårdspersonal

The 'Förskrivning' node in the register structure is highlighted with a red box, and its associated variables (DOSER, FANTAL, FDATUM, OTYP, STARTFP, URSR) are also highlighted with a red box.

Om du klickar på ett variabelnamn, visas mer information om variabeln i den utfällda informationspanelen.

The screenshot shows the RUT system interface with the 'VARIABEL' panel open for 'Förskrivning | DOSER'. The panel displays the following information:

- Objekttyp:** Förskrivning | DOSER
- Beskrivning:** Doseringstext. Fritext som innehåller uppgifter om dosering, användning och ändamål. Tänk på vid forskarbeställningar att denna variabel behöver omfattande bearbetning för att kunna ingå i statistiska analyser. Variabeln är \$ 1 024 lång och ökar väsentligt på filstorleken. Variabeln lämnas aldrig ut vid statistikbeställningar.
- Definition:** Fritext som innehåller uppgifter om dosering, användning och ändamål.
- Giltighetstid:** 2005-07-01 - 2099-12-31
- Representationer:**
 - Förskrivning | DOSER (Alfanumeriskt)

The 'DOSER' variable in the register structure is highlighted with a red box, and its associated information in the 'VARIABEL' panel is also highlighted with a red box.

Informationspanelen har två flikar; VARIABEL och POPULATIONER. Panelen kan stängas med hjälp av pilen på dess vänstra kant.

Under fliken VARIABEL visas variabelns beskrivning, definition och giltighetstid samt en eller flera representationer av variabeln.

Det förekommer att en variabel har mätts på flera sätt, den har då flera representationer. För varje representation av en variabel finns det möjlighet att visa mer information genom att klicka på pilen till höger om benämningen av representationen.

VARIABEL **POPULATIONER**

Patient | KON

Beskrivning
Kön

Begreppsdefinition
Kön som hämtas från personnummer.

Giltighetstid: 2005-07-01 - 2099-12-31

Representationer

Patient | KON (Kön)

Beskrivning
Kön

Begreppsdefinition
Kön som hämtas från personnummer.

Värdeomän: Kön

Typ: Lista
Måtskala: Nominalskala
Giltighetstid: 2005-07-01 - 2099-12-31
[Kodlistor](#)

Förekomst i kontext (14)

2005-07-01 - 2005-12-31 | KON

[Visa fler](#)

Lägg i listan

I beskrivningen av representationen hittar du en länk till eventuella kodlistor som används av variabeln i den aktuella representationen. Om variabeln förekommer i flera kontexter, dvs. är kopplad till olika referensperioder för populationen, kommer det visas per representation av variabeln.

Genom att klicka på pilen bredvid förekomsten visas mer information om variabeln i den aktuella kontexten:

VARIABEL **POPULATIONER**

Begreppsdefinition
Kön som hämtas från personnummer.

Värdeomän: Kön

Typ: Lista
Måtskala: Nominalskala
Giltighetstid: 2005-07-01 - 2099-12-31
[Kodlistor](#)

Förekomst i kontext (14)

2005-07-01 - 2005-12-31 | KON

Beskrivning
Kön

Begreppsdefinition
Kön som hämtas från personnummer.

Populationsnamn
Patienter som fått läkemedel expedierat i Sverige
2005

Giltighetstid
2005-07-01 - 2005-12-31

2006-01-01 - 2006-12-31 | KON

2007-01-01 - 2007-12-31 | KON

Kodlistan som är kopplad till representationen visas i ett eget fönster, om du klickar på länken *Kodlistor*.

Kodlistor					
	Namn	Beskrivning	Ägare av kodlistan	Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m
-	Kön v1		Socialstyrelsen	2005-07-01	2099-12-31
Kön 1 - Man 2 - Kvinna					

Under fliken POPULATIONER visas mer information om de populationer som mätts.

The screenshot shows a software interface with two tabs: 'VARIABEL' and 'POPULATIONER'. The 'POPULATIONER' tab is active. On the left, a tree view shows a hierarchy: 'Förskrivning' (with a dropdown arrow) is a 'del av' (part of) 'Patient' (with an up arrow). Under 'Patient', there is a list of checkboxes: ALDER, FODDAT, KON (with an information icon), LK, LKF, and PNR. On the right, a list of population entries is shown, each with a dropdown arrow. The top entry is expanded to show details for 'Patienter som fått läkemedel expedierat i Sverige 2018'. The details include: 'Beskrivning' (Information saknas i RUT), 'Definition' (Patienter som fått läkemedel expedierat i Sverige), 'Geografi' (Sverige), and 'Referensperiod' (2018-01-01 - 2018-12-31). Below this, a list of other years from 2017 down to 2011 is visible, each with a dropdown arrow.

Spara variabel i urvalslista

En variabel som ser intressant ut kan sparas i URVALSLISTAN för senare utvärdering eller export till Microsoft Excel.

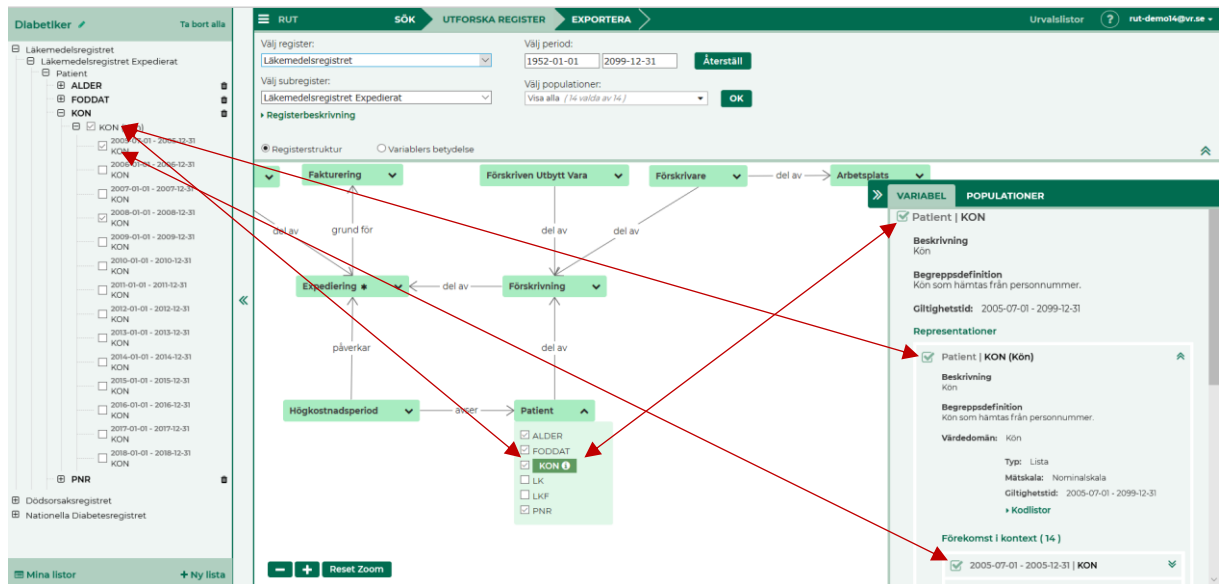
Ibland finns flera representationer av en variabel. Om du vill spara alla representationer för en variabel bockar du för variabeln direkt i den grafiska vyn eller högst upp i beskrivningen. Du kommer alltid att ha minst en representation av variabeln i urvalslistan.

Om du bara är intresserad av en specifik representation eller dess förekomst i en viss kontext, bockar du för enbart den representationen eller förekomsten.

Variabler som bockas för hamnar i urvalslistan i fönstrets vänstra sida.

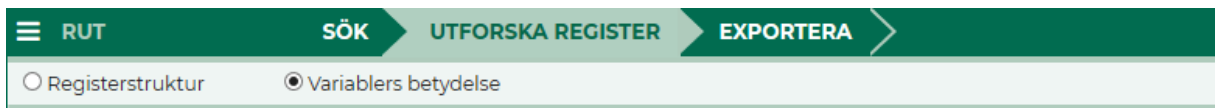
Om du inte har sparat variabler i någon urvalslista tidigare kommer du bli ombedd att skapa och namnge en urvalslista, i annat fall att välja en av dina befintliga.

Vill du skapa flera urvalslistor gör du det genom att klicka på **+ Ny lista**. Du kan spara upp till tio olika listor.

Vyn Variablers betydelse

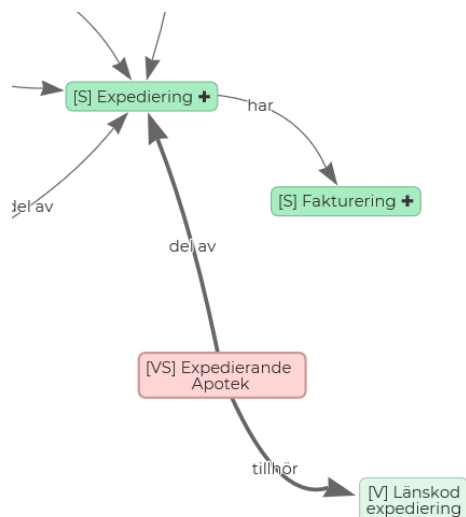
I kontrollpanelen i fönstrets övre kant visas möjligheten att välja vy på modellen som visas. Du kan här välja mellan **Registerstruktur**, beskrivet ovan, och **Variablers betydelse**.

Vyn **Variablers betydelse** erbjuder möjlighet att utforska variablers betydelse och deras relation till andra variabler. Här visas variablerna i form av begrepp och deras relationer till varandra.

Syftet med vyn **Variablers betydelse** är att ge en tydlig bild av vad de olika variablerna mäter i det visade registret. Detta, bland annat, för att göra det möjligt att jämföra liknande variabler i olika register med varandra och för att ge en djupare förståelse för variablernas fullständiga betydelse.

I denna vy kan det finnas tre olika typer av begrepp:

- [V] = variabelbegrepp – begreppet är direkt kopplat till en eller flera variabler eller representationer i vyn **Registerstruktur**
- [VS] = verksamhetsbegrepp – ett begrepp som är centralt för det sammanhang i vilket variablerna beskrivs. Används för den konceptuella grupperingen av variabler.
- [S] = samlingsbegrepp – håller ihop en kategori av variabler (motsvaras vanligen av *objekttyp* i vyn **Registerstruktur**)

Begrepp som visas med plustecken, har fler begrepp kopplade till sig än de som visas när du öppnar vyn för första gången. Du exponerar fler begrepp genom att dubbelklicka på ett begrepp med ett plustecken. När alla kopplade begrepp är exponerade visas inget plustecken.

Exempel på begrepp med plustecken:

[S] Fakturering +

Välj register: Läkemedelsregistret
 Välj period: 1952-01-01 - 2099-12-31
 Välj subregister: Läkemedelsregistret Expedierat
 Välj populationer: Visa alla / 14 valda av 14

Registerbeskrivning

Registerstruktur (markerat) | Variablers betydelse

VARIABLE POPULATIONER

Patient | ALDER

Beskrivning
 Ålder vid årets slut (Expeditionsår minus födelseår)

Begreppsdefinition
 Ålder vid årets slut.

Giltighetstid: 2005-07-01 - 2099-12-31

Representationer

Patient | ALDER (Antal år)

Lägg i listan

Välj register: Läkemedelsregistret
 Välj period: 1952-01-01 - 2099-12-31
 Välj subregister: Läkemedelsregistret Expedierat
 Välj populationer: Visa alla / 14 valda av 14

Registerbeskrivning

Registerstruktur | Variablers betydelse (markerat)

BESKRIVNING

Variabelbegrepp

Ålder vid årets slut

Begreppsdefinition
 Ålder vid årets slut.

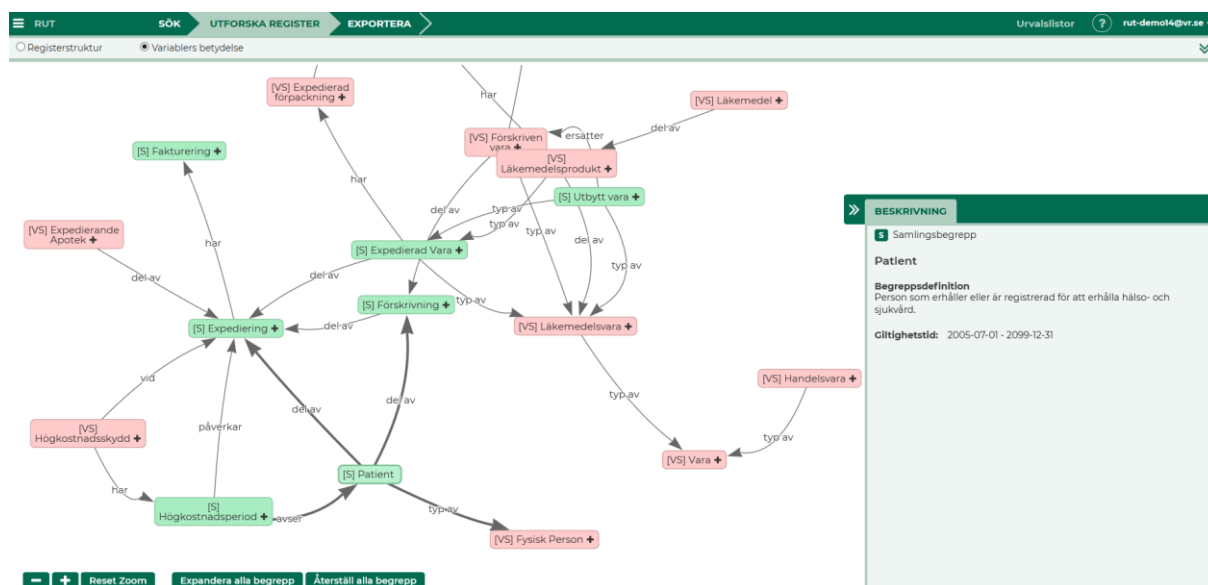
Giltighetstid: 2005-07-01 - 2099-12-31

Om du har markerat en variabel i vyn **Registerstruktur** kommer den att fortsätta vara markerad när du byter vy till **Variablers betydelse**, men det är sannolikt att det visade namnet på variabeln inte är exakt detsamma i den nya vyn.

Det beror på att vyn **Variablers betydelse** istället visar det förklarande begreppsnamn som är kopplat till den valda variabeln eller representationen enligt GSIM och inte det namn den har i registret.

Om du klickar på ett begreppsnamn kan du se begreppets definition i den utfällbara informationspanelen i högerkant.

Om du i stället dubbelklickar på begreppsnamnet kan du se eventuella ytterligare begreppsrelationer om sådana finns.

Du kan undersöka kartan över begreppsmodellen genom att klicka på olika begreppsnamn. När du klickar en gång visas information om begreppet, när du klickar två gånger visas ytterligare relationer till objektet, om det finns sådana.

Du kan flytta runt hela kartan genom att placera muspekaren någonstans på den vita bakgrunden samt hålla ner vänster musknapp samtidigt som du förflyttar musen.

[Expandera alla begrepp](#) [Återställ alla begrepp](#)

Med hjälp av Knapparna längst ned på sidan "Expandera alla begrepp" och "Återställ alla begrepp" kan vyn ändras till att innehålla alla de relationer ett begrepp har. Det gäller för samtliga begrepp som för tillfället visas på sidan. För att återgå till föregående vy med mindre antal variabler tryck på "Återställ alla begrepp".

Se exempel på nästa sida:

Bild på Expandera alla begrepp

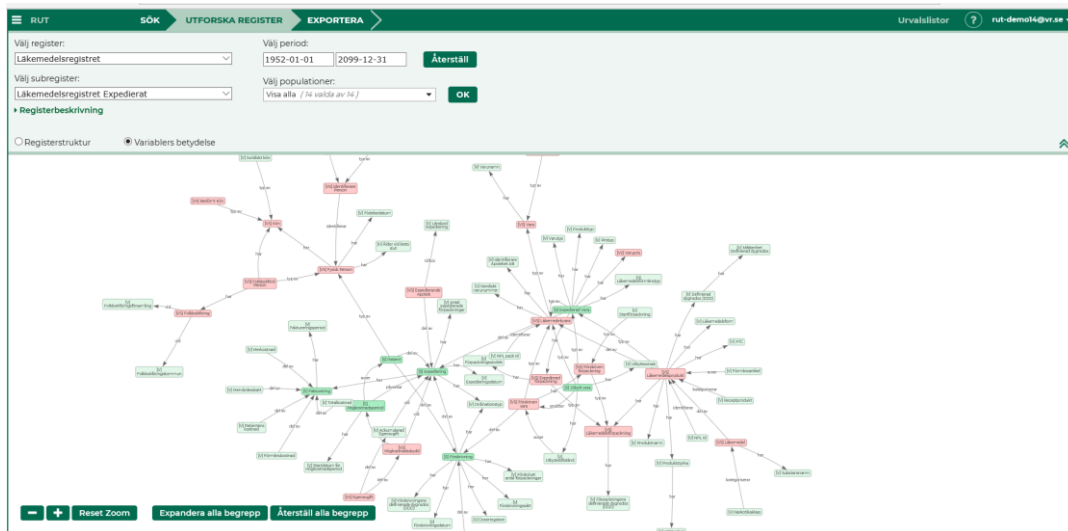
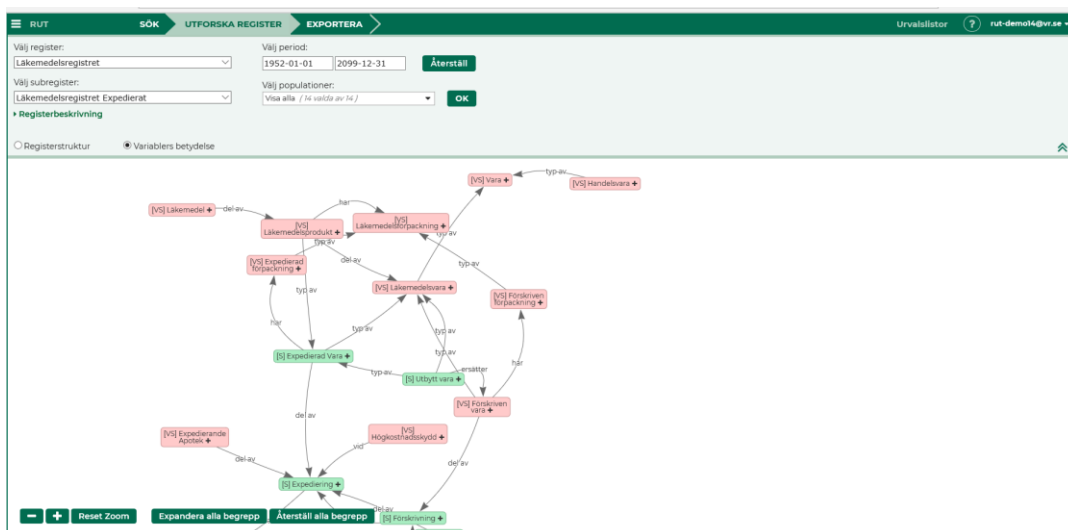

Bild på Återställ alla begrepp

Om du byter vy från **Variablers betydelse** till **Registerstruktur** kan det finnas flera möjliga matchningar mellan det valda begreppsnamnet och motsvarande variabel i vyn **Registerstruktur**. Du får då, i en meny, möjlighet att själv välja vilken variabel i vyn **Registerstruktur** som passar bäst.

Välj variabel

Det finns flera matchande variabler till begreppet **Multipel Dödsorsak** i det här subregistret. Stanna Fortsätt

Välj variabel:

- Ingen
- MORSAK1 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK2 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK3 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK4 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK5 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK6 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)
- MORSAK7 (Enhetstyp: Multipla Dödsorsaker)

Hantera och exportera variabellista

Under EXPORTERA ser du vilka variabler som du har lagt till i din urvalslista. Detta är ditt variabelurval.

I panelen på fönstrets vänstra sida kan du välja vilken av dina urvalslistor du vill arbeta med.

De variabler som visas i din urvalslista i panelen visas även i tabellen på exportsidan.

Du kan skapa och exportera en variabellista för varje sparad urvalslista. Variabler som plockas bort från en urvalslista kommer automatiskt att också försvinna från tabellen på sidan.

På sidan EXPORTERA kan du också välja hur mycket metadata som ska visas i variabellistan genom att välja kolumner i menyn *Tillgängliga kolumner* ovanför tabellen. Antalet rader i tabellen beror på vilka metadata du väljer att visa. Om du till exempel väljer att visa alla populationer för dina valda variabler kan listan bli omfattande.

Tabellen går att sortera på valfri kolumn med hjälp av pilsymbolerna i kolumnrubrikerna. I varje kolumn finns ett "sökfält" som du kan använda för att filtrera ut de värden du är intresserad av.

Skriv in det värde du vill filtrera på och klicka "<Enter>", eller klicka på "Uppdatera filtrering", så kommer endast de variabler med matchande värde i den aktuella kolumnen visas i tabellen.

När du är nöjd med din variabellista kan du exportera den till Microsoft Excel genom att klicka på knappen "Exportera till Excel".

The screenshot shows the 'EXPORTERA' interface. On the left is a sidebar with a tree view of variables under 'Diabetiker'. The main area has a top navigation bar with 'EXPORTERA' selected. Below the navigation bar is a section for 'Tillgängliga kolumner' with various checkboxes. Below that is a table with columns: Register, Subregister, Objekttyp, and Variabel. The 'Exportera till Excel' button is circled in red. A red arrow points from the 'ALDER' variable in the sidebar to the table.

Register	Subregister	Objekttyp	Variabel
Sök Register	Sök Subregister	Sök Objekttyp	Sök Variabel
Nationella Diabetesregistret	Diabetes	Diabetesdiagnos	klin_diab_typ
Nationella Diabetesregistret	Diabetes	Patient	personnr
Läkemedelsregistret	Läkemedelsregistret Expedierat	Patient	ALDER
Läkemedelsregistret	Läkemedelsregistret Expedierat	Patient	FODDAT
Läkemedelsregistret	Läkemedelsregistret Expedierat	Patient	KON
Läkemedelsregistret	Läkemedelsregistret Expedierat	Patient	PNR
Dödsorsaksregistret	Avisering dödsfall	Dödsfall	ALDER
Dödsorsaksregistret	Avisering dödsfall	Folkbokföring	DISTRIKT
Dödsorsaksregistret	Avisering dödsfall	Folkbokföring	LK
Dödsorsaksregistret	Avisering dödsfall	Person	KON
Dödsorsaksregistret	Dödsorsak Ej Folkbokförda	Dödsfall	ALDER
Dödsorsaksregistret	Dödsorsak Ej Folkbokförda	Dödsfall	AR
Dödsorsaksregistret	Dödsorsak Ej Folkbokförda	Dödsorsak	DBGRUND

Ordlista

Ord eller begrepp	Förklaring
Kodlista	Lista över möjliga koder och tillhörande texter som beskriver värdet i den undersökta variabeln.
Metadata	Metadata betyder <i>data om data</i> eller <i>information om data</i> . Metadata eller metainformation används här för att beskriva innehållet och/eller strukturen för en viss datasamling ur något perspektiv.
Mikrodata	Insamlade (individ-)uppgifter. Finns inte i RUT.
Objekttyp	Används i RUT för att gruppera variabler i vyn Registerstruktur på sidan UTFORSKA REGISTER . Till exempel objekttypen ”Person” innehåller ett antal variabler gällande personer såsom t.ex. personnummer, namn etc.
Population	I RUT står population för den grupp av objekt, personer eller företeelser som mäts i en variabel. I RUT finns såväl beskrivning och definition som referensperiod för undersökta populationer.
Referensperiod	Referensperiod avser tidsperioden då <i>variabler</i> varit möjliga att mäta, eller perioden i en <i>population</i> då mätningar gjorts.
Register	Samplingsbenämning för ett eller flera subregister/registervarianter med samma huvudsyfte och registerhållare.
Representation av variabel	En variabel kan mätas med olika värdemängder, olika värdemängder ger olika representationer av variabeln.
Statistikobjekt	Markeras i registerstruktur vyn med en asterisk. Statistikobjektet är det objekt som variablerna i insamlingen beskriver. Ex om statistikobjektet i registret är Expediering, är alla variabelvärden relaterade till expediering. Patientens ålder är då ålder vid expedieringstillfälle.
Subregister	En delmängd, eller variant, av ett register. Ett subregister lagrar mikrodata för en separat händelse. Olika subregister inom ett register kan vara delvis överlappande. ”Familjer” är ett exempel på ett subregister inom registret <i>Registret över totalbefolkningen (RTB)</i> .
Urvalslista	Urval av variabler i RUT. Urvalslistan kan sparas mellan inloggningstillfällena och du kan spara upp till 10 olika listor. Du kan välja en urvalslista att visa i taget. Innehållet i den valda urvalslistan visas i tabellen på sidan EXPORT.
Variabel	En variabel är en hållare av mikrodata för en egenskap som mäts i en population. I RUT beskrivs endast information <i>om</i> variabeln.

Variabellista	I RUT syftas på den exporterade urvalslistan. Även urvalslistan kan sägas vara en mer eller mindre bearbetad variabellista.
Verksamhetsbegrepp	<p>Verksamhetsbegrepp kallas i RUT ett begrepp med syfte att tydliggöra betydelse och relationer mellan andra begrepp i modellen för ett register.</p> <p>Används i RUT i vyn Variablers betydelse, som en central källa för definitioner för variabler, objekttyper och populationer.</p> <p>Relationerna mellan de olika verksamhetsbegreppen visas i RUT i vyn Variablers betydelse, enligt registrets begreppsmodell och tydliggör begreppens betydelse i det aktuella subregistrets sammanhang.</p> <p>”<i>Familjemedlem</i>” är ett exempel på en typ av ”<i>Folkbokförd person</i>”.</p>
Variabelförekomst i kontext	<p>Förekomsten av en variabel, kopplat till data från specifika insamlingstillfällen (insamlingscykler eller populationer). Till exempel ”<i>ålder på folkbokförda personer i Sverige 2014-12-31</i>”.</p> <p>Förekomsten i kontext kan ha ett unikt namn men vanligen benämns den på samma sätt som ”ursprungsvariabeln”</p>
Värdedomän	Värdedomänen beskriver de typer av värden den aktuella variabeln kan anta.